

Asia C-314/19

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan nojalla esitetyn
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

16.4.2019

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (Espanja)

Ennakkoratkaisupyynnön tekemispäivä:

12.3.2019

Valittaja:

R.C.C.

Vastapuoli:

M.O.L.

Pääasian kohde

Notaaritoimiston työntekijän irtisanomista koskeva kanne.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

On selvitettävä, voidaanko työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 12.3.2001 annettua neuvoston direktiiviä 2001/23/EY soveltaa notaaritoimiston työntekijään.

Oikeudellinen perusta on SEUT 267 artikla.

Ennakkoratkaisukysymys

Voidaanko [työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 12.3.2001 annetun] neuvoston direktiivin

2001/23[EY] 1 artiklan 1 kohdan a alakohtaa ja siten kyseisen direktiivin sisältöä soveltaa tilanteeseen, jossa notaaritoimiston haltija, joka on samalla sekä virkamies että palveluksessaan olevan työsopimussuhteisen henkilöstön yksityinen työnantaja niin, että työsuhteessa sovelletaan yleistä työlainsäädäntöä ja alan työehtosopimusta, tulee notaaritoimistosta luopuvan aiemman haltijan sijaan, ottaa huolehdittavakseen tämän arkiston ja jatkaa toiminnanharjoittamista samassa toimistossa, samoin aineellisin resurssein, ja ottaa virkaa aiemmin hoitaneen notaarin palveluksessa työskennelleen työsopimussuhteisen henkilöstön palvelukseensa?

Unionin oikeussäännöt, joihin asiassa viitataan

Työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 12.3.2001 annettu neuvoston direktiivi 2001/23/EY. 1 artiklan 1 kohdan a alakohta.

Kansalliset oikeussäännöt, joihin asiassa viitataan

- Notaareista 28.5.1862 annettu laki (Ley Orgánica del Notariado).

1 §: ”Notaari on virkamies, jolla on valtuudet vahvistaa lakeja noudattaen sopimukset ja muut viralliset asiakirjat, jotka eivät ole oikeudenkäyntiasiakirjoja.

Kaikki tällaiset virkamiehet kuuluvat kuningaskunnan alueella samaan luokkaan.”

- 2.6.1944 annettu määräys, jolla hyväksyttiin lopullisesti asetus notaaritoimen järjestämisestä ja sääntelystä (decreto por el que se aprueba con carácter definitivo el Reglamento de la organización y régimen del Notariado), sellaisena kuin se on muutettuna 19.1.2007 annetulla kuninkaan asetuksella 457/2007 ja notaaritoimen piirijaosta 6.3.2015 annetulla kuninkaan asetuksella 140/2015 (Real Decreto sobre demarcación notarial).

69 §: ”[Julkisella toimistolla tarkoitetaan] kyseistä [julkisen notaarin tehtäviin liittyvää] tarkoitusta varten järjestettyjä henkilöresursseja ja aineellisia resursseja.”

272 §: ”Notaarin arkisto kattaa siihen kunakin vuonna lisättävät julkiset asiakirjat ja muut asiakirjat – –”.

- Työntekijöiden asemasta annettu laki (Estatuto de los Trabajadores)

44 §

”1. Yrityksen, työpaikan tai itsenäisen tuotantoyksikön luovutus ei sellaisenaan pääty työsuhdetta; aikaisemman työnantajan työsopimukseen ja sosiaaliturvaan perustuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät uudelle työnantajalle, eläkkeisiin liittyvät sitoumukset mukaan lukien, sovellettavissa erityisissä säännöksissä säädetyin edellytyksin, ja yleisesti kaikkia sellaisia täydentävää sosiaaliturvaa koskevia velvoitteita noudattaen, joihin luovuttaja on sitoutunut.

2. Tämän pykälän mukaisesta yritysseuraannosta on kyse silloin, kun luovutus kohdistuu sellaiseen oman identiteettinsä säilyttävään taloudelliseen yksikköön, jolla tarkoitetaan pää- ja sivutoimisen taloudellisen toiminnan harjoittamiseksi järjestettyä resurssikokonaisuutta.”

51 §:n 1 momentti: ”1. Tässä laissa tarkoitetaan joukkovähentämisellä työsopimusten päättämistä taloudellisista tai tekniikkaan, organisaatioon tai tuotantoon liittyvistä syistä – –.”

52 §:n c kohta: ”[Sopimus voidaan päättää,] kun jokin tämän lain 51 §:n 1 momentissa säädetyistä perusteista täyttyy ja työsopimuksen päättäminen koskee kyseisessä momentissa säädettyä pienempää määrää [työntekijöitä].

53 §

”1. Työsopimuksen päättämistä koskevan sopimuksen tekeminen edellisen pykälän soveltamisalalla edellyttää seuraavien vaatimusten noudattamista:

a) Työntekijälle ilmoitetaan kirjallisesti työsopimuksen päättämisestä ja päättämisen perusteet.

b) Työntekijälle maksetaan kirjallisen ilmoituksen toimittamisen yhteydessä korvaus 20 päivältä jokaista työssäolovuotta kohden ja alle vuoden pituisten työskentelykausien osalta tämä suhteutettuna kuukausien lukumäärään, kuitenkin korkeintaan 12 kuukausipalkkaan asti.”

56 §

”1. Jos irtisanominen todetaan perusteettomaksi, työnantaja voi viiden päivän kuluessa tuomion tiedoksiantamisesta valita, ottaako se työntekijän takaisin palvelukseensa vai maksaako se työntekijälle korvauksen, jonka suuruus vastaa 33 päivän palkkaa jokaista työssäolovuotta kohden ja alle vuoden pituisten työskentelykausien osalta tämä suhteutettuna kuukausien lukumäärään, kuitenkin korkeintaan 24 kuukausipalkkaan asti. Päätös korvauksen maksamisesta päättää työsuhteen, jonka katsotaan lakanneen päivänä, jona työn tekeminen on tosiasiallisesti päätynyt.”

- Albaceten notaariliittoon kuuluvien notaaritoimiston työntekijöiden työehtosopimus (peruutettu vuonna 2010)

16 kohta: ”Työsopimuksen soveltaminen keskeytyy ja työsopimus päätetään työntekijöiden asemasta annetun lain 45 ja 49 §:ssä säädetystä syistä.

Edeltäjän työsuhteet siirtyvät kuitenkin notaarille, josta tulee notaaritoimiston haltija, jos tämä on voimassa olevan lainsäädännön mukaista, tai muussa tapauksessa notaarin on maksettava tapauskohtaisesti voimassa olevan positiivisen oikeuden mukainen korvaus sille työntekijälle tai niille työntekijöille, jota/joita hän ei ota palvelukseensa.

--”.

- Notaareja ja työsopimussuhteista henkilöstöä koskeva työehtosopimus (BOE, 23.8.2010)

55 kohta: ”Työsuhteen päättyminen notaarin siirron tai vapaaehtoisen virkavapauden vuoksi antaa työntekijälle oikeuden korvaukseen, josta säädetään kulloinkin voimassa olevassa lainsäädännössä objektiivisesta syystä johtuvan siirron tai työsopimuksen päättämisen osalta [työntekijöiden asemasta annetun lain 40 §:n 1 momentin tai 52 §:n c kohdan mukaisesti tällä hetkellä 20 päivän palkka jokaista työssäolovuotta kohden ja alle vuoden pituisten työskentelykausien osalta tämä suhteutettuna kuukausien lukumäärään, kuitenkin korkeintaan 12 kuukausipalkkaan asti] ja joka määräytyy aina luopuvan notaarin palveluksessa tosiasiallisesti vietetyn työssäoloajan mukaan. Oikeutta korvaukseen ei ole, jos kyseessä on jokin seuraavista tilanteista:

Kun notaarien välillä tehdään sopimus, jos työntekijä jatkaa muiden notaarien palveluksessa.

Jos työntekijä pääsee toisen notaarin kanssa sopimukseen työskentelyn jatkamisesta ennen siirtoa tai samanaikaisesti siirron kanssa.

Jos työntekijä seuraa notaaria uuteen toimistoon.

--”.

- Notaareja ja työsopimussuhteista henkilöstöä koskeva valtakunnallinen työehtosopimus (BOE, 16.9.2017)

50 kohta: ”Työsuhteen päättyminen notaarin siirron (joka edellyttää asuinpaikan vaihtoa) tai vapaaehtoisen virkavapauden vuoksi antaa työntekijälle oikeuden korvaukseen, josta säädetään kulloinkin voimassa olevassa lainsäädännössä objektiivisista syistä johtuvan siirron tai työsopimuksen päättämisen osalta [työntekijöiden asemasta annetun lain 40 §:n 1 momentin tai 52 §:n c kohdan mukaisesti tällä hetkellä 20 päivän palkka jokaista työssäolovuotta kohden ja alle vuoden pituisten työskentelykausien osalta tämä suhteutettuna kuukausien lukumäärään, kuitenkin korkeintaan 12 kuukausipalkkaan asti] ja joka määräytyy aina

luopuvan notaarin palveluksessa tosiasiallisesti vietetyn työssäoloajan mukaan. Oikeutta korvaukseen ei ole, jos kyseessä on jokin seuraavista tilanteista:

1. Kun notaarien välillä tehdään sopimus, jos työntekijä jatkaa muiden notaarien palveluksessa.
2. Jos työntekijä pääsee omasta aloitteestaan toisen notaarin kanssa sopimukseen työskentelyn jatkamisesta ennen siirtoa tai samanaikaisesti siirron kanssa, edellyttäen että sopimuksen tekevä notaari ottaa aiemman työssäoloajan huomioon korvauksessa.
3. Jos työntekijä seuraa notaaria uuteen toimistoon.

--”.

- Tribunal Supremon (ylin tuomioistuin, Espanja) 15.12.2004 ja 23.7.2010 antamat tuomiot.

Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä pääasiassa

- 1 R.C.C., joka on pääasian valittaja, työskenteli Piedrabuenan kunnan notaaritoimistossa 7.2.1979–16.6.2017 notaarin virkaa kyseisessä toimistossa kyseisellä ajanjaksolla hoitaneiden notaarien palveluksessa.
- 2 M.O.L., joka on pääasian vastapuoli, tuli toimistoon notaariksi 13.1.2016. M.O.L. antoi R.C.C:lle 16.6.2017 irtisanomisilmoituksen, jossa kerrottiin irtisanomisen johtuvan taloudellisista syistä, myönnettiin sen olevan perusteeton ja laskettiin näin irtisanomisesta maksettava korvaus.
- 3 R.C.C. nosti Juzgado de lo Social n.º 2 de Ciudad Realissa (Ciudad Realin sosiaalituomioistuin nro 2, Espanja) irtisanomista koskevan kanteen, jossa hän vaati toteamaan irtisanomisen pätemättömäksi tai vaihtoehtoisesti perusteettomaksi. Hän väitti muun muassa, että korvaussaatavaa laskettaessa olisi pitänyt ottaa viiteajankohdaksi päivä, jona hän oli aloittanut työskentelyn notaaritoimistossa, ei päivää, jona hän oli aloittanut M.O.L:n palveluksessa.
- 4 Juzgado de lo Social n.º 2 de Ciudad Real hylkäsi kanteen 7.3.2018 antamallaan tuomiolla. Vaikka kyseisessä tuomiossa myönnettiin irtisanomisen olleen perusteeton, siinä katsottiin, että voimassa olevan työehtosopimuksen mukaisesti korvauksen laskemisessa huomioon otettava viiteajankohta on 13.1.2016.
- 5 R.C.C. valitti kyseisestä tuomiosta Tribunal Superior de Justicia de Castilla La-Manchaan (Kastilia-La Manchan itsehallintoalueen ylioikeus, Espanja). Tribunal Superior de Justicia de Castilla La-Mancha ei ole varma, voidaanko direktiiviä 2001/23/EY soveltaa käsiteltävässä asiassa, mikä on ratkaiseva seikka määritettäessä työssäolovuodet, jotka on otettava huomioon korvausta

laskettaessa, joten se on päättänyt pyytää nyt ennakkoratkaisua unionin tuomioistuimelta.

Asianosaisten lausumat pääasian oikeudenkäynnissä

- 6 Valittaja katsoo muiden valitusperusteidensa ohella, että korvauksen laskennassa huomioon otettava viiteajankohta on 7.2.1979, kun taas vastapuolen mukaan laskennan kannalta merkityksellinen ajankohta on 13.1.2016.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyyntöön perusteista

- 7 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin selittää, että Espanjassa notaari on virkamies, joka valitaan kyseiseen virkaan hakumenettelyllä; samalla notaari on myös alaisinaan työskentelevien työntekijöiden työnantaja, ja hän tekee näiden kanssa työsopimukset, joihin sovelletaan yleistä työlainsäädäntöä ja unionin työlainsäädäntöä kokonaisuudessaan; notaarilla on velvollisuus ilmoittautua itsenäisten ammatinharjoittajien sosiaaliturvajärjestelmään (Régimen Especial de la Seguridad Social de Trabajadores Autónomos). Notaarit myös neuvottelevat työntekijöidensä kanssa edustajien välityksellä työehtosopimuksista, mikä tapahtui vuoteen 2010 asti alueellisesti, sen jälkeen valtakunnallisesti.
- 8 Kun notaari lähtee virastaan siirron vuoksi tai eläkkeelle jäädessään, hänen seuraajansa voi päättää, jatkaako työskentelyä samoissa tiloissa, mutta seuraajan on säilytettävä aiemman notaarin arkistoa 25 vuotta ja luovutettava jäljennöksiä ja todistuksia aiemman notaarin toteuttamista toimista, jos asiakkaat näitä pyytävät; tavallisesti uusi viranhaltija säilyttää niin sanotun ”julkisen toimiston” eli henkilöstön ja tilat (tähän ei ole kuitenkaan lain mukaan velvollisuutta). Henkilöstön asemasta irtisanomistilanteessa ei ole annettu nimenomaista erityissäännöstä eikä työehtosopimuksen määräystä, paitsi kun kyseessä on notaarin siirto tai vapaaehtoinen virkavapaus.
- 9 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo, että käsiteltävässä asiassa on kyseessä taloudellisista syistä tehty objektiivinen irtisanominen, joka ei siis johdu notaaritoimiston haltijan siirrosta toiseen paikkaan ja johon sovelletaan kiistatta tällaista irtisanomista koskevia yleissääntöjä; tällöin huomioon otettavien työssäolovuosien määrittäminen on olennaista riippumatta siitä, onko kyseinen irtisanominen ollut perusteltu vai perusteeton, sillä molemmissa tapauksissa syntyy oikeus korvaukseen, joka lasketaan työntekijän tosiasiallisen palkan ja työssäolovuosien perusteella tietyin rajoituksin sen mukaan, onko irtisanominen perusteltu vai perusteeton.
- 10 Kun huomioon otetaan, että työntekijä on ollut Piedrabuenan kunnan notaarinvirassa toimineiden notaarien palveluksessa tavanomaisessa työsuhteessa keskeytyksettä 7.2.1979 alkaen ja hän on työskennellyt samassa toimistossa siten, että hänen aikaisempien notaarien palveluksessa viettämänsä työssäolovuodet on otettu huomioon, ja että hänen työnantajakseen tuli 13.1.2016 uusi viranhaltija

M.O.L., jonka palvelukseen virassa aikaisemmin toimineen notaarin työntekijät siirtyivät ja joka jatkoi samoissa toimitiloissa, jossa arkistoa säilytettiin, ja samoja aineellisia resursseja käyttäen, mutta aikaisempia työssäolovuosia huomioon ottamatta, ja joka päätti myöhemmin irtisanoa asianomaisen työntekijän taloudellisista syistä, ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin ei ole varma, sisältyykö tällainen tilanne työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 12.3.2001 annetun neuvoston direktiivin 2001/23/EY 1 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisalaan, kun kyseisessä säännöksessä säädetään, että sitä sovelletaan ”yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovuttamiseen toiselle työnantajalle sopimukseen perustuvan luovutuksen taikka sulautumisen kautta”.

- 11 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin tuo esille, että jos irtisanomista koskeva kante hyväksytään ja direktiivin 2001/23/EY katsotaan olevan sovellettavissa käsiteltävässä asiassa, korvauksen laskennassa merkityksellinen työssäolovuosia koskeva päivämäärä on 7.9.1979 kyseisessä direktiivissä säädetyn mukaisesti. Se muistuttaa lisäksi, että kansallinen yleinen työlainsäädäntö ei sulje kyseisiä työntekijöitä työlainsäädännön soveltamisalan ulkopuolelle ja että työehtosopimuksissa (jotka eivät joka tapauksessa voi olla vastoin lainsäädäntöä eivätkä unionin oikeutta) on määrätty vain tilanteesta, joka johtuu työsopimuksen päättämisestä notaarin toiseen paikkaan siirtymisen seurauksena.
- 12 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin viittaa vielä niukkaankin kansalliseen oikeuskäytäntöön, joka koskee notaarien ja heidän työntekijöidensä välisiä työsuhteita. Se mainitsee yhtäältä Tribunal Supremon 15.12.2004 antaman tuomion, jossa viitataan notaareista annetun vuoden 1956 asetuksen (Reglamento Notarial) erääseen pykälään ja todetaan, että kyseistä säännöstä on pidettävä ”väistämättä kumottuna ainakin työntekijöiden asemasta annetun lain hyväksymisestä lähtien, sillä tähän lakiin sisältyvällä säännöksellä kumottiin kaikki kyseisen lain vastaiset säännökset. Notaaritoimistojen työntekijöitä ei myöskään mainita 2 §:ssä lueteltujen erityisten työsuhteiden joukossa eikä työnantajan luopumista mainita 49 §:ssä yhtenäkkään työsuhteen päättymisen syynä, lukuun ottamatta työnantajan eläkkeelle jäämistä tai kuolemaa sekä työsuhteen päättymistä objektiivisesta syystä työntekijöiden asemasta annetun lain 51 ja 52 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa. Tämän perusteella tällaisesta säädöksestä säilyvät voimassa vain säännökset, jotka ovat yhteensopivia sen kanssa, mitä työntekijöiden asemasta annetussa laissa säädetään työsuhteesta, eivätkä työsopimuksen päättämistä koskevat säännökset ole tällaisia.” Toisaalta se mainitsee Tribunal Supremon 23.7.2010 antaman tuomion, jossa todetaan, että notaarin hoitaman julkisen tehtävän oikeudellinen luonne ”ei muuta notaarin asemaa työnantajana, kun työntekijöiden asemasta annetun lain 1 §:n 2 momentissa säädetty vaatimukset täyttyvät, mikä merkitsee sitä, että notaarin on täytettävä työlainsäädännössä työnantajalle asetetut vaatimukset –”, mutta jossa tuodaan jäljempänä kuitenkin esille, että ”notaari ei omista henkilöresursseista ja aineellisista resursseista muodostuvaa organisaatiota niin, että kun toimisto, jossa hän on hoitanut julkista tehtäväänsä, luovutetaan, tapahtuisi yritysseuraanto, sillä

notaarin toistuvista nimityksistä ja siirroista päättää valtio, eikä myöskään notaarista tule tiettyyn notaaritoimistoon nimittämisen seurauksena notaaritoimistosta muodostuvan organisaation omistajaa, vaan ainoastaan toimistossa olevan arkiston haltija sekä näkyvä esimies, joka vastaa julkisen tehtävän – ei julkisen palvelun varsinaisessa merkityksessä – johtamisesta kyseisessä toimistossa.”

TYÖASIAKIRJA